

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 994/2010

2010 m. spalio 20 d.

dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

narės tampa vadinamosiomis dujų salomis dėl to, kad nėra infrastruktūros jungčių su kitomis Sąjungos valstybėmis.

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Gamtinės dujos (toliau – dujos) – vienas iš svarbiausių Europos Sąjungai tiekiamų energijos išteklių – sudaro ketvirtadalį tiekiamos pirminės energijos kiekio ir daugiausia naudojamos elektros gamybai, šildymui, kaip pirminė žaliava pramonėje ir transporto priemonių kuras.

(2) Per pastaruosius dešimt metų dujų vartojimas Europoje sparčiai didėjo. Mažėjant vidaus gavybos apimčiai, dujų importas didėjo dar sparčiau, todėl didėjo priklausomybė nuo dujų importo, o kartu ir poreikis spręsti dujų tiekimo saugumo klausimus. Be to, kai kurios valstybės

(3) Atsižvelgiant į dujų svarbą Sąjungos energijos rūšių balanse, šiuo reglamentu siekiama įrodyti dujų vartotojams, kad buvo imtasi visų priemonių, būtinų jiems užtikrinti nenutrūkstamą dujų tiekimą, ypač sunkių klimato sąlygų ir tiekimo sutrikimų atveju. Pripažįstama, kad šie tikslai turėtų būti pasiekti imantis ekonominiu požiūriu veiksmingiausių priemonių siekiant nedaryti poveikio šio kuro konkurencingumui, palyginti su kitų rūšių kuru.

(4) Tarybos direktyvoje 2004/67/EB ⁽³⁾ pirmą kartą nustatytas Bendrijos lygio teisės pagrindas, kurio paskirtis – užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir prisidėti prie tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo tiekimo sutrikimo atvejais. Šia direktyva įsteigta Dujų koordinavimo grupė, kurios veikla buvo naudinga keičiantis informacija ir nustatant bendrus valstybių narių, Komisijos, dujų pramonės ir vartotojų veiksmus. Energijos tiekimo patikimumo korespondentų tinklas, kurio įsteigimą 2006 m. gruodžio mėn. patvirtino Europos Vadovų Taryba, pagerino gebėjimą rinkti informaciją ir iš anksto įspėdavo apie galimą grėsmę energijos tiekimo saugumui. 2009 m. liepos mėn. Europos Parlamento ir Tarybos patvirtinti nauji energijos vidaus rinkos teisės aktai yra svarbus žingsnis, kad būtų baigta kurti energijos vidaus rinka, ir jais aiškiai siekiama padidinti energijos tiekimo Sąjungai saugumą.

(5) Tačiau pagal šiuo metu galiojančias Sąjungos lygio dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemones valstybės narės tebeturi didelę priemonių pasirinkimo laisvę. Kai kurios nors valstybės narės dujų tiekimo saugumui išskyla grėsmę, atsiranda akivaizdus pavojus, kad tos valstybės

⁽¹⁾ 2010 m. sausio 20 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2010 m. rugsėjo 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2010 m. spalio 11 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL L 127, 2004 4 29, p. 92.

- narės vienašališkai parengtos priemonės gali sutrikdyti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą ir dujų tiekimą vartotojams. Neseniai įgyta patirtis patvirtina, kad tokia rizika yra reali. Siekiant užtikrinti, kad dujų vidaus rinka veiktų net ir sutrikus dujų tiekimui, būtina reaguoti solidariai ir koordinuotai, tiek prevencinių veiksnių, tiek reagavimo į konkrečius tiekimo sutrikimus priemonių atžvilgiu.
- (6) Kai kuriuose Sąjungos regionuose tiekiamos mažo kaloringumo dujos. Atsižvelgus į mažo kaloringumo dujų savybes, jų negalima naudoti įrenginiuose, suprojektuotuose naudoti didelio kaloringumo dujas. Vis dėlto didelio kaloringumo dujas įmanoma naudoti įrenginiuose, suprojektuotuose naudoti mažo kaloringumo dujas, jei didelio kaloringumo dujos paverčiamos mažo kaloringumo dujomis, pavyzdžiui, pridodant azoto. Į mažo kaloringumo dujų ypatybes reikėtų atsižvelgti nacionaliniu ir regioniniu lygiu bei atliekant rizikos vertinimą ir rengiant nacionalinius ir regioninius prevencinius veiksnių planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (7) Sąjungai skirtų dujų transportavimo maršrutų ir tiekimo šaltinių įvairinimas labai svarbus siekiant pagerinti visai Sąjungai ir kiekvienai valstybei narei skirtų dujų tiekimo saugumą. Tiekimo saugumas ateityje priklausys nuo naudojamo kuro rūšių, dujų gavybos pokyčių Sąjungoje ir dujas jai tiekiančiose trečiojoje valstybės, investicijų į saugyklas ir dujų transportavimo maršrutų bei tiekimo šaltinių įvairinimo Sąjungoje ir už jos ribų, įskaitant suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) įrenginius. Atsižvelgiant į tai, ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į veiksmus, susijusius su prioritetine infrastruktūra, nurodyta 2008 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikate „Antroji strateginė energetikos apžvalga – ES energijos tiekimo užtikrinimo ir solidarumo veiksnių planas“, t. y. pietinių dujų koridoriumi (dujotiekis Nabucco ir Turkijos, Graikijos ir Italijos jungiamasis vamzdynas), įvairiais ir tinkamais SGD tiekimo Europai ištekliams, veiksmingu Baltijos jūros regiono tinklų sujungimu, Viduržemio jūros regiono energijos žiedu ir tinkamu šiaurės ir pietų dujų tinklų sujungimu su vidurio ir pietryčių Europos tinklais.
- (8) Siekiant sumažinti krizių, kurios galėtų kilti sutrikus dujų tiekimui, poveikį, valstybės narės turėtų palengvinti energijos šaltinių, dujų tiekimo maršrutų ir tiekimo šaltinių įvairinimą.
- (9) Didelis dujų tiekimo Sąjungai sutrikimas gali daryti poveikį visoms valstybėms narėms, visai Sąjungai ir 2005 m. spalio 25 d. Atėnuose pasirašytos Energijos bendrijos steigimo sutarties⁽¹⁾ susitariančiosioms šalims. Jis taip pat gali padaryti didelę žalą Sąjungos ekonomikai. Be to, dujų tiekimo sutrikimas gali padaryti didelę žalą visuomenei, visų pirma pažeidžiamoms vartotojų grupėms.
- (10) Kai kurie vartotojai, *inter alia*, buitiniai ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, pavyzdžiui, sveikatos priežiūrą, vaikų priežiūrą, švietimo ir kitas socialines ir rūpybos paslaugas, taip pat paslaugas, būtinas valstybės narės veikimui, yra ypač pažeidžiami ir jiems gali reikėti apsaugos. Plati tokių saugomų vartotojų apibrėžtis neturi prieštarauti Europos solidarumo priemonėms.
- (11) 2008 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos Briuselyje patvirtintoje Europos saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitoje pažymima, kad didėjanti priklausomybė nuo importuojamos energijos – tai dar vienas svarbus pavojus Sąjungos energijos tiekimo saugumui ir kad energetinis saugumas – tai vienas iš naujų saugumo politikos iššikių. Dujų vidaus rinka yra svarbiausia priemonė, galinti padidinti energijos tiekimo Sąjungai saugumą ir sumažinti žalingą dujų tiekimo sutrikimo poveikį kiekvienai valstybei narei.
- (12) Siekiant, kad dujų vidaus rinka veiktų gerai, labai svarbu, kad priemonės, kurių imtasi siekiant užtikrinti dujų tiekimo saugumą, nederamai neiškraipytų konkurencijos ar netrikdytų veiksmingo dujų vidaus rinkos veikimo.
- (13) Vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimo sutrikimas (vadinamasis N-1 principas) yra tikroviškas scenarijus. Tokios infrastruktūros veikimo sutrikimu galima naudotis kaip lyginamuoju standartu, rodančiu, kokio dujų kiekio tiekimą valstybės narės turėtų sugebėti užtikrinti, ir tai yra tinkamas atskaitos taškas kiekvienos valstybės narės dujų tiekimo saugumo analizei atlikti.
- (14) Tinkama ir įvairi dujų infrastruktūra valstybėje narėje ir visoje Sąjungoje, ypač nauja dujų infrastruktūra, sujungianti dabartines izoliuotas sistemas, kurios sudaro vadinamąsias dujų salas, su kaimyninėmis valstybės narėmis, yra labai svarbi dujų tiekimo sutrikimo problemai spręsti. Bendri būtinausi dujų tiekimo saugumo kriterijai turėtų užtikrinti vienodas sąlygas dujų tiekimo saugumo užtikrinimo srityje, atsižvelgiant į nacionalinius ir regioninius ypatumus, ir labai paskatintų kurti reikiamą infrastruktūrą ir gerinti pasirengimą krizėms. Dujų poreikio valdymo priemonės (pavyzdžiui, kuro rūšies pakeitimas) gali būti labai svarbios užtikrinant energetinį saugumą, jei, sutrikus dujų tiekimui, tokias priemones galima pritaikyti greitai ir labai sumažinti dujų poreikį. Reikėtų toliau skatinti efektyvų energijos naudojimą, ypač tais atvejais, kai reikia dujų poreikio valdymo priemonių. Reikėtų tinkamai atsižvelgti į aplinkosauginį siūlomų tiekimo ir paklausos valdymo priemonių poveikį ir, kiek įmanoma, pirmenybę teikti toms priemonėms, kuriomis sukliamas mažiausias poveikis aplinkai, atsižvelgiant į tiekimo saugumo aspektus.

(1) OL L 198, 2006 7 20, p. 18.

- (15) Reikėtų kuo labiau skatinti investicijas į naujų dujų infrastruktūrą, kurios būtų atliekamos tik tinkamai įvertinus poveikį aplinkai laikantis atitinkamų Sąjungos teisės aktų. Tokia nauja infrastruktūra turėtų padidinti dujų tiekimo saugumą ir užtikrinti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą. Iš esmės investuoti turėtų įmonės, o investicijos turėtų būti grindžiamos ekonominėmis paskatomis. Reikėtų tinkamai atsižvelgti į poreikį palengvinti dujų, gaunamų iš atsinaujinančios energijos šaltinių, įjungimo į dujų tinklų infrastruktūrą tvarką. Kai investicijos į infrastruktūrą yra tarpvalstybinio pobūdžio, su šiomis investicijomis susijusioje veikloje pagal atitinkamas savo kompetencijos sritis turėtų aktyviai dalyvauti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 713/2009⁽¹⁾ įsteigta Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (toliau – Agentūra) ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų⁽²⁾ įsteigtas Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-G), kurie užtikrintų, kad būtų geriau atsižvelgiama į tarpvalstybinį poveikį. Primintina, kad pagal Reglamentą (EB) Nr. 713/2009 Agentūra gali teikti nuomones ar rekomendacijas dėl jos kompetencijai ir veiklos sričiai priskiriamų tarpvalstybinių klausimų. Agentūra ir ENTSO-G kartu su kitais rinkos dalyviais vaidina svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, į kurį, *inter alia*, bus įtraukta Europos tiekimo adekvatumo prognozė ir kuriame tarpvalstybinių jungiamųjų vamzdynų klausimu be kita ko turėtų būti atsižvelgiama į pagrįstus skirtingų tinklo naudotojų poreikius.
- (16) Kompetentingos institucijos arba valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų atlikti dujų rinkos tyrimai, t. y. vienas iš būtinų infrastruktūros standarto įgyvendinimo proceso žingsnių.
- (17) Vykdydamos šiame reglamente nurodytas užduotis kompetentingos institucijos, laikydamosi 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių⁽³⁾, prirėkus, turėtų tinkamai glaudžiai bendradarbiauti su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, ypač su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, nedarant poveikio jų kompetencijai.
- (18) Kai reikia naujų tarpvalstybinių jungiamųjų vamzdynų arba kai reikia išplėsti esamus jungiamuosius vamzdynus atitinkamos valstybės narės, kompetentingos institucijos ir nacionalinės reguliavimo institucijos, jeigu jos nėra kompetentingos institucijos, turėtų glaudžiai bendradarbiauti ankstyvuoju etapu.
- (19) Siekiant padėti valstybėms narėms finansuoti būtinas investicijas į gavybą, infrastruktūrą ir energijos naudojimo efektyvumo priemones regioniniu ir vietos lygio, valstybėms narėms suteikiama galimybė naudotis įvairiais Sąjungos finansavimo šaltiniais, visų pirma Europos investicijų banko paskolomis ir garantijomis arba regioninių, struktūrinių ar sanglaudos fondų lėšomis. Siekiant padidinti energijos tiekimo saugumą, Europos investicijų banko ir išorinių Sąjungos priemonių, pavyzdžiui, Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės, pasirenkimo narystei pagalbos priemonės ir vystomojo bendradarbiavimo finansinės priemonės lėšomis taip pat gali būti finansuojami veiksmai trečiojoje valstybėje.
- (20) Šiuo reglamentu gamtinių dujų įmonėms ir vartotojams turėtų būti sudarytos sąlygos kuo ilgiau naudotis rinkos priemonėmis tais atvejais, kai sutrinka dujų tiekimas. Be to, jame turėtų būti numatytos ekstremalių situacijų valdymo priemonės, kurios bus taikomos tuomet, kai pačios rinkos nebesugebės tinkamai spręsti dujų tiekimo sutrikimo problemas. NET ir susidarius ekstremaliai situacijai, rinka grindžiamoms priemonėms turėtų būti teikiama pirmenybė mažinant tiekimo sutrikimo padarinius.
- (21) Įsigaliojus naujiems energijos vidaus rinkos teisės aktams, priimtiems 2009 m. liepos mėn., dujų sektoriui bus taikomos naujos nuostatos, kuriose nustatomas aiškus valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, perdavimo sistemos operatorių ir Agentūros vaidmuo ir atsakomybė, be to, bus padidintas rinkos skaidrumas, kad būtų pagerintas rinkos veikimas, tiekimo saugumas ir vartotojų apsauga.
- (22) Dujų vidaus rinkos sukūrimas ir veiksminga konkurencija šioje rinkoje užtikrina Sąjungai didžiausią dujų tiekimo visoms valstybėms narėms saugumą, su sąlyga, kad rinkai sudaromos sąlygos veikti visu pajėgumu, kai dujų tiekimo sutrikimas (neatsižvelgiant į sutrikimo priežastį) daro poveikį tam tikrai Sąjungos daliai. Šiuo tikslu tiekimo saugumo užtikrinimo srityje reikia laikytis visuotinės ir veiksmingos bendros koncepcijos, visų pirma taikyti vidaus rinkos veikimą atitinkančią skaidrumo, solidarumo ir nediskriminacinę politiką, vengti rinkos iškraipymo ir netrukdyti rinkai reaguoti į tiekimo sutrikimus.
- (23) Už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo atitinkamas veiklos ir kompetencijos sritis kartu atsako gamtinių dujų įmonės, valstybės narės, visų pirma per savo kompetentingas institucijas, ir Komisija. Nacionalinės reguliavimo institucijos, jeigu jos nėra kompetentingos institucijos, pagal savo veiklos ir kompetencijos sritis, laikydamosi Direktyvos 2009/73/EB, prirėkus taip pat turėtų prisidėti prie dujų tiekimo saugumo užtikrinimo. Be to, vartotojai, dujas naudojančios elektros gamybos ar pramonės tikslais, taip pat gali vaidinti svarbų vaidmenį užtikrindami dujų tiekimo saugumą savo gebėjimais reaguoti į krizę poreikio valdymo priemonėmis, pavyzdžiui, sudarydami pertraukiamųjų pajėgumų sutartis ir pakeisdami kuro rūšį, nes tai daro tiesioginį poveikį tiekimo ir poreikio pusiausvyrai.

⁽¹⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 1.

⁽²⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 36.

⁽³⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 94.

- (24) Todėl, siekiant palaikyti tinkamai veikiančią dujų vidaus rinką, visų pirma tiekimo sutrikimo atvejais ir krizinėse situacijose, labai svarbu aiškiai nustatyti visų gamtinių dujų įmonių ir kompetentingų institucijų vaidmenį ir atsakomybę. Tokie vaidmenys ir atsakomybė turi būti nustatyti taip, kad būtų užtikrinama, jog bus laikomasi trijų lygių požiūrio, pagal kurį veiksmų visų pirma turėtų imtis atitinkamos gamtinių dujų įmonės ir pramonė, po to – valstybės narės nacionaliniu ar regioniniu lygiu, o dar vėliau – Sąjunga. Kilus tiekimo krizei rinkos dalyviams turėtų būti suteikiama pakankamai galimybių į susidariusias aplinkybes reaguoti priimančia rinka pagrįstas priemonės. Kai nepakanka rinkos dalyvių reakcijos, valstybės narės ir jų kompetentingos institucijos turėtų imtis priemonių, skirtų tiekimo sutrikimo poveikiui pašalinti arba jį sumažinti. Tik tuo atveju, kai minėtų priemonių nepakanka, turėtų būti imamasi regioninio ar Sąjungos lygio priemonių, skirtų tiekimo krizės poveikiui pašalinti arba jį sumažinti. Kiek tai yra įmanoma, turėtų būti ieškoma regioninio lygio sprendimų.
- (25) Laikantis solidarumo principo įgyvendinant šį reglamentą bus sukurtas platus valdžios institucijų ir gamtinių dujų įmonių regioninis bendradarbiavimas siekiant optimizuoti nustatytos rizikos sumažinimo priemonių koordinavimo naudą ir siekiant, kad susijusios šalys įgyvendintų ekonominiu požiūriu veiksmingiausias priemones.
- (26) Atsižvelgiant į valstybių narių skirtumus, taip pat į viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus ir į vartotojų apsaugos priemones, nurodytus Direktyvos 2009/73/EB 3 straipsnyje, reikėtų nustatyti pakankamai suderintus tiekimo saugumo standartus, kuriuose būtų numatyta bent 2009 m. sausio mėn. susidariusi situacija. Tokie tiekimo saugumo standartai turėtų būti stabilūs, kad jais būtų suteikiamas reikalingas teisinis tikrumas, jie turėtų būti aiškiai apibrėžti ir jais nei gamtinių dujų įmonėms, įskaitant naujas ir mažas įmones, nei galutiniam naudotojams neturėtų būti nustatyti nepagrįsti ir neproporcingi įpareigojimai. Tais standartais taip pat turėtų būti užtikrinamos vienodos Sąjungos gamtinių dujų įmonių galimybės tiekti dujas nacionaliniams vartotojams. Priemonės, kurių reikia užtikrinti, kad būtų įgyvendintas tiekimo standartas, gali būti papildomi laikymo pajėgumai ir kiekis, dujų laikymas vamzdynuose, tiekimo sutartys, pertraukiamųjų pajėgumų sutartys ar bet kokios kitos panašaus poveikio priemonės, taip pat būtinos dujų tiekimo saugumo užtikrinimo techninės priemonės.
- (27) Atsižvelgiant į galimus tiekimo sutrikimus, pavyzdžiui, sutrikimą, įvykusį 2009 m. sausio mėn., ir siekiant, kad dujų rinka veiktų tinkamai, reikiamas investicijas į vietos lygio dujų gavybą ir infrastruktūrą, pavyzdžiui, jungiamuosius vamzdynus, ypač suteikiančius prieigą prie Sąjungos dujų tinklo, įrangą, kurią naudojant dujų srautą vamzdynuose galima fiziškai nukreipti abiem kryptimis, taip pat saugyklas ir SGD pakartotinio dujinimo įrengimus, gamtinių dujų įmonės turi atlikti laiku. Planuodama finansinę paramą dujų infrastruktūrai, skiriamą iš Sąjungos finansinių instrumentų, Komisija, prireikus, pirmenybę turėtų teikti infrastruktūros projektams, kuriais būtų stiprinami dujų vidaus rinkos integracija ir dujų tiekimo saugumas.
- (28) Perdavimo sistemos operatoriams neturėtų būti trukdoma apsvaistyti atvejo, kai investicijomis užtikrinant fizinių pajėgumą transportuoti dujas abiem kryptimis (toliau – pajėgumas transportuoti abiem kryptimis) tarpvalstybinuose jungiamuosiuose vamzdynuose su trečiosiomis valstybėmis galima būtų prisidėti prie tiekimo saugumo pagerinimo, ypač tais atvejais, kai trečiosios valstybės užtikrina tranzitinį dujų srautą tarp dviejų valstybių narių.
- (29) Svarbu, kad valstybės narės užtikrintų nenutrūkstamą dujų tiekimą, visų pirma buitiniams vartotojams ir tam tikram skaičiui papildomų vartotojų, visų pirma, teikiančių svarbiausias socialines paslaugas, kuriuos gali nustatyti atitinkama valstybė narė, tais atvejais, kai rinka negali toliau jų aprūpinti dujomis. Svarbu, kad krizės atveju taikytinos priemonės būtų nustatytos iš anksto ir atitiktų saugumo reikalavimus, įskaitant atvejus, kai saugomi vartotojai yra prijungti prie to paties dujų skirstymo tinklo, kaip ir kiti vartotojai. Tokios priemonės galėtų būti proporcingas užsakytų pajėgumų sumažinimas tuo atveju, jei prieigos prie infrastruktūros pajėgumai sumažinami dėl techninių priežasčių.
- (30) Paprastai kompetentingos institucijos turėtų laikytis savo ekstremalių situacijų valdymo planų. Tinkamai pagrįstomis ypatingomis aplinkybėmis jos gali imtis nuo tų planų nukrypstančių veiksmų.
- (31) Vykdamas dujų tiekimo saugumo užtikrinimo pareigas galima naudotis labai įvairiomis priemonėmis. Kad tų priemonių taikymo rezultatai būtų nuoseklūs ir ekonominiu požiūriu veiksmingi, jomis turėtų būti naudojamos atitinkamai nacionaliniu, regioniniu arba Sąjungos mastu.
- (32) Su tiekimo saugumu susiję ilgalaikio investicijų į pakankamus tarpvalstybinius pajėgumus ir kitą infrastruktūrą planavimo aspektai, sistemos ilgalaikio gebėjimo garantuoti patikimą tiekimą ir patenkinti pagrįstą poreikį užtikrinimo klausimai aptariami Direktyvoje 2009/73/EB. Tiekimo saugumo standartams įgyvendinti gali prireikti pereinamojo laikotarpio, kad būtų galima atlikti reikiamas investicijas. Svarbiausia priemonė Sąjungos lygiu reikalingoms investicijoms nustatyti, *inter alia*, siekiant įgyvendinti šiame reglamente nustatytus infrastruktūros reikalavimus, yra ENTSO-G parengtas ir Agentūros prižiūrimas visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planas.
- (33) ENTSO-G ir Agentūra, kaip Dujų koordinavimo grupės nariai, pagal savo atsakomybės sritis turėtų aktyviai dalyvauti Sąjungos lygio bendradarbiavimo ir konsultacijų procese.

- (34) Rengiant prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus pagrindinė institucija, su kuria turi konsultuotis Komisija, yra Dujų koordinavimo grupė. Primintina, kad ENTSO-G ir Agentūra yra Dujų koordinavimo grupės nariai ir rengiant šiuos planus su jais bus konsultuojamasi.
- (35) Siekiant užtikrinti aukščiausią parengties lygį tiekimo sutrikimo atveju, kompetentingos institucijos, pasikonsultavusios su gamtinių dujų įmonėmis, turėtų parengti ekstremalių situacijų valdymo planus. Tokie planai turėtų būti suderinti tarpusavyje nacionaliniu, regioniniu arba Sąjungos lygiais. Jie turėtų būti parengti remiantis geriausia esamų planų rengimo praktika ir juose turėtų būti aiškiai apibrėžtas visų susijusių gamtinių dujų įmonių ir kompetentingų institucijų vaidmuo ir atsakomybė. Jei įmanoma ir būtina, reikėtų parengti bendrus regioninio lygio ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (36) Siekiant sustiprinti valstybių narių solidarumą susidarius Sąjungos masto ekstremaliai situacijai, visų pirma padėti valstybėms narėms, kurių geografinės arba geologinės sąlygos yra mažiau palankios, valstybės narės turėtų parengti solidarumo priemones. Gamtinių dujų įmonės turėtų parengti priemones, kaip, pavyzdžiui, komerciniai susitarimai, kuriuose būtų galima numatyti didesnį dujų eksportą arba didesnio dujų kiekio išleidimą iš saugyklų. Svarbu skatinti, kad gamtinių dujų įmonės sudarytų susitarimus. Į ekstremalių situacijų valdymo planų veiksmus turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis, prireikus, gamtinių dujų įmonėms užtikrinamas sąžiningas ir teisingas kompensavimas. Solidarumo priemonės gali būti ypač parankios valstybėms narėms, kurioms Komisija rekomenduoja parengti bendrus regioninio lygio prevencinius veiksmų planus arba ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (37) Susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai, pagal šį reglamentą Komisija vaidina svarbų vaidmenį.
- (38) Europos valstybių solidarumas prireikus turėtų būti užtikrinamas teikiant Sąjungos ir valstybių narių civilinės saugos pagalbą. Tokia pagalba turėtų būti koordinuojama ir jai teikti palankios sąlygos turėtų būti sudaromos taikant 2007 m. lapkričio 8 d. Tarybos sprendimu 2007/779/EB, Euratomas ⁽¹⁾ įtvirtintą Bendrijos civilinės saugos mechanizmą.
- (39) Šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių suverenioms teisėms į energijos išteklius.
- (40) 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyvoje 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo ⁽²⁾ nustatyta procedūra, kuria siekiama pagerinti Sąjungoje veikiančių paskirtųjų Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, įskaitant tam tikrus dujų infrastruktūros objektus, saugumą. Direktyva 2008/114/EB kartu su šiuo reglamentu padeda kurti visuotinę Sąjungos energetinio saugumo užtikrinimo koncepciją.
- (41) Ekstremalių situacijų valdymo planai turėtų būti periodiškai atnaujinami ir skelbiami. Turėtų būti atliekami jų tarpusavio vertinimas ir bandymai.
- (42) Dujų koordinavimo grupė turėtų patarti Komisijai ir taip palengvinti tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių koordinavimą susidarius Sąjungos masto ekstremaliai situacijai. Be to, ji turėtų stebėti, ar pagal šį reglamentą taikomos priemonės adekvačios ir tinkamos.
- (43) Šiuo reglamentu siekiama pavesti gamtinių dujų įmonėms ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms užtikrinti, kad tiekimo sutrikimo atveju dujų vidaus rinka kuo ilgiau veiksmingai veiktų iki kompetentingos institucijos imsis priemonių tuo atveju, kai rinka nebegali užtikrinti reikiamo dujų tiekimo. Tokios išimtinio pobūdžio priemonės turėtų visiškai atitikti Sąjungos teisę ir apie jas turėtų būti pranešama Komisijai.
- (44) Kadangi iš trečiųjų valstybių tiekiamos dujos yra labai svarbios Sąjungos dujų tiekimo saugumui užtikrinti, Komisija turėtų koordinuoti veiksmus trečiųjų valstybių atžvilgiu, rengdama su trečiosiomis valstybėmis tiekėjomis ir trečiosiomis tranzito valstybėmis susitarimus, kurie padėtų spręsti krizines situacijas ir užtikrinti stabilų dujų tiekimą Sąjungai. Komisijai turėtų būti suteikta teisė sudaryti grupę, kuri stebėtų transportuojamų dujų srautus į Sąjungą krizinėse situacijose, pasikonsultavus su atitinkamomis trečiosiomis valstybėmis, taip pat jai turėtų būti suteikta teisė atlikti tarpininkavimo ir palankesnių sąlygų sudarymo funkciją tais atvejais, kai krizė kyla dėl trečiojoje valstybėje kilusių sunkumų.
- (45) Svarbu, kad tiekimo iš trečiųjų valstybių sąlygos neiškraipytų konkurencijos ir atitiktų vidaus rinkos taisykles.
- (46) Jei turima patikimos informacijos apie padėtį už Sąjungos ribų, dėl kurios kyla pavojus vienos ar kelių valstybių narių tiekimo saugumui, ir dėl kurios gali būti aktyvuojamas tarp Sąjungos ir trečiosios valstybės esantis išankstinio įspėjimo mechanizmas, Komisija nedelsdama turėtų informuoti Dujų koordinavimo grupę, o Sąjunga turėtų imtis tinkamų veiksmų pabandyti sušvelninti šią padėtį.

⁽¹⁾ OL L 314, 2007 12 1, p. 9.

⁽²⁾ OL L 345, 2008 12 23, p. 75.

- (47) 2009 m. vasario mėn. Taryba padarė išvadą, kad skaidrumą ir patikimumą reikėtų didinti Komisijai ir valstybėms narėms keičiantis informacija apie bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis energetikos srityje, taip pat informacija apie ilgalaikio tiekimo sutartis, kartu neatskleidžiant slaptos komercinės informacijos.
- (48) Nors Europos Sąjungos sutartyje ir Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo įtvirtintos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, bendrų ekonominių interesų paslaugoms yra taikomos tiek, kiek jos neriboja galimybės teikti tokias paslaugas, vis dėlto valstybės narės turi didelę pasirinkimo laisvę nustatant, užsakant ir organizuojant viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus.
- (49) Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. užtikrinti dujų tiekimo saugumą Sąjungoje, valstybės narės negali tinkamai pasiekti pačios ir kadangi dėl veiksmų masto arba poveikio jų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame reglamente neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.
- (50) Direktyva 2004/67/EB turėtų būti panaikinta,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiame reglamente nustatomos nuostatos, kurių tikslas – garantuoti dujų tiekimo saugumą užtikrinant tinkamą ir nenutrūkstamą gamtinių dujų (toliau – dujos) vidaus rinkos veikimą, leidžiant įgyvendinti išimtinio pobūdžio priemones, kai rinka nebegali tiekti reikalingo dujų kiekio, ir aiškiai apibrėžiant bei padalijant gamtinių dujų įmonių, valstybių narių ir Sąjungos atsakomybę už preventinius veiksmus ir reagavimo į konkrečius tiekimo sutrikimus priemones. Šiame reglamente taip pat nustatomi solidarumo principu pagrįsti skaidrūs mechanizmai, skirti koordinuoti pasirengimą bei reagavimą esant valstybės narės, regioninio ir Sąjungos masto ekstremaliai situacijai.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamos Direktyvos 2009/73/EB, Reglamento (EB) Nr. 713/2009 ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 terminų apibrėžtys.

Be to, vartojamos ir šios terminų apibrėžtys:

1. Saugomi vartotojai – visi prie dujų skirstymo tinklo prijungti buitiniai vartotojai ir, atitinkamai valstybei narei nusprendus, jais taip pat gali būti:

a) mažosios ir vidutinės įmonės, jeigu jos prijungtos prie dujų skirstymo tinklo, ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, jei jie prijungti prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo ir jei visų šių papildomų vartotojų dujų suvartojimas nesudaro daugiau nei 20 % galutinio dujų suvartojimo; ir (arba)

b) centralizuoto šildymo sistemos, jei jos tiekia šilumą buitiniams vartotojams ir a punkte nurodytiems vartotojams, jei šiose sistemose negalima naudoti kitų rūšių kuro ir jei jos prijungtos prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo.

Kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. valstybės narės praneša Komisijai, ar jos ketina į saugomų vartotojų termino apibrėžtį įtraukti a ir (arba) b punktuose nurodytus vartotojus;

2. Kompetentinga institucija – nacionalinė Vyriausybė institucija arba nacionalinė reguliavimo institucija, kurią kiekviena valstybė narė paskiria atsakinga už šiame reglamente nustatytų priemonių įgyvendinimą. Tačiau valstybės narės gali leisti kompetentingai institucijai perduoti atskiras šiame reglamente nustatytas užduotis kitoms institucijoms. Tokios perduotos užduotys atliekamos prižiūrint kompetentingai institucijai ir nurodomos 4 straipsnyje minimuose planuose.

3 straipsnis

Atsakomybė už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą

1. Už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo atitinkamas veiklos ir kompetencijos sritis bendrai atsako gamtinių dujų įmonės, valstybės narės, visų pirma per savo kompetentingas institucijas, ir Komisija. Tokia bendra atsakomybė reikalauja, kad šie subjektai itin glaudžiai bendradarbiautų.

2. Kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, kuri užtikrina šiame reglamente nustatytų priemonių įgyvendinimą. Kai tinkama, iki kompetentinga institucija oficialiai nepaskirta, už dujų tiekimo saugumą atsakingi nacionaliniai subjektai vykdo priemones, kurias pagal šį reglamentą turi įgyvendinti kompetentinga institucija. Tos priemonės – tai 9 straipsnyje nurodytas rizikos vertinimas ir, remiantis šiuo rizikos vertinimu, preventinio veiksmų plano ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimas bei reguliari nacionalinio lygio dujų

tiekinimo saugumo stebėseną. Kompetentingos institucijos tarpusavyje bendradarbiauja, siekdamos išvengti tiekimo sutrikimo ir, sutrikimui įvykus, sumažinti jo daromą žalą. Valstybėms narėms netrukdoma priimti įgyvendinimo teisės aktus, jei jų reikia siekiant įvykdyti šio reglamento reikalavimus.

3. Kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai kompetentingos institucijos pavadinimą po to, kai ji bus paskirta ir, prireikus, nacionalinių subjektų, atsakingų už dujų tiekimo saugumą, kurie pagal 2 dalį veikia kaip laikinoji kompetentinga institucija, pavadinimus. Kiekviena valstybė narė apie tokį paskyrimą paskelbia viešai.

4. Įgyvendindama šiame reglamente nustatytas priemones kompetentinga institucija nustato skirtingų susijusių dalyvių vaidmenis ir atsakomybę taip, kad būtų užtikrinama, jog bus laikomasi trijų lygių požiūrio, pagal kurį visų pirma veiksmai imami atitinkamos gamtinių dujų įmonės ir pramonės, po to – valstybės narės nacionaliniu ar regioniniu lygiu, o dar vėliau – Sąjungai.

5. Prireikus, Komisija koordinuoja kompetentingų institucijų veiksmus regioniniu ir Sąjungos lygiu, kaip nustatyta šiame reglamente, *inter alia*, per 12 straipsnyje nurodytą Dujų koordinavimo grupę arba 11 straipsnio 4 dalyje nurodytą krizių valdymo grupę, visų pirma tais atvejais, kai susidaro 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta Sąjungos ar regioninio masto ekstremali situacija.

6. Prevenciniuose veiksmy planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose nurodytos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonės turi būti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, proporcingos, nediskriminacinės ir patikrinamos, neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ir trukdyti veiksmingo dujų vidaus rinkos veikimo, taip pat nekelti pavojaus kitoms valstybėms narėms ir visai Sąjungai skirtų dujų tiekimo saugumui.

4 straipsnis

Prevencinio veiksmy plano ir ekstremalių situacijų valdymo plano rengimas

1. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su gamtinių dujų įmonėmis, buitinių vartotojų ir atitinkamomis pramoninių dujų vartotojų interesams atstovaujantiomis organizacijomis bei nacionaline reguliavimo institucija, jeigu ji nėra kompetentinga institucija, nepažeisdama 3 dalies nuostatų nacionaliniu lygiu parengia:

- a) prevencinį veiksmy planą, kuriame nurodomos priemonės, kurių, pagal, laikantis 9 straipsnio, atliktą rizikos vertinimą reikia nustatyti rūšių rizikai pašalinti ar sumažinti; ir
- b) ekstremalių situacijų valdymo planą, kuriame nurodomos priemonės, kurių, laikantis 10 straipsnio, reikia imtis dujų tiekimo sutrikimo poveikiui pašalinti ar sumažinti.

2. Prieš priimdamos nacionalinio lygio prevencinius veiksmy planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d. keičiasi savo prevencinių veiksmy planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų projektais ir atitinkamu regioniniu lygiu konsultuojasi viena su kita ir su Komisija, siekiant užtikrinti, kad jų planų projektai ir priemonės būtų suderinti su kitų valstybių narių prevenciniais veiksmy planais ir ekstremalių situacijų valdymo planais ir kad jie atitiktų šį reglamentą bei kitas Sąjungos teisės akto nuostatas. Tokios konsultacijos visų pirma vyksta tarp kaimyninių valstybių narių, ypač tarp izoliuotų sistemų, kurios sudaro vadinamąsias dujų salas, ir jų kaimyninių valstybių narių ir jos gali vykti, pavyzdžiui, tarp valstybių narių, nurodytų IV priedo pavyzdiniame sąraše.

3. Remdamosi 2 dalyje nurodytomis konsultacijomis ir galimomis Komisijos rekomendacijomis, atitinkamos kompetentingos institucijos, be nacionalinio lygio planų gali nuspręsti parengti ir bendrus regioninio lygio prevencinius veiksmy planus (toliau – bendri prevenciniai veiksmy planai) bei bendrus regioninio lygio ekstremalių situacijų valdymo planus (toliau – bendri ekstremalių situacijų valdymo planai). Jei rengiami bendri planai, susijusios kompetentingos institucijos stengiasi prireikus sudaryti susitarimus, kad regioninis bendradarbiavimas būtų įgyvendintas. Prireikus, šiuos susitarimus oficialiai patvirtina valstybės narės.

4. Rengdama ir įgyvendindama nacionalinio ir (arba) regioninio lygio prevencinius veiksmy planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus, kompetentinga institucija tinkamai atsižvelgia į tai, kad dujų sistema visą laiką veiktų saugiai ir šiuose planuose numato ir apibrėžia techninius tinklo valdymo apribojimus, įskaitant technines ir saugumo priežastis, dėl kurių galimas tiekimo ribojimas ekstremalios situacijos metu.

5. Prevenciniai veiksmy planai ir ekstremalių situacijų valdymo planai, įskaitant, jei taikoma, bendrus planus, priimami ir paskelbiami viešai ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 3 d. Apie tokius planus nedelsiant pranešama Komisijai. Komisija informuoja Dujų koordinavimo grupę. Kompetentingos institucijos užtikrina reguliarią tokių planų įgyvendinimo stebėseną.

6. Per tris mėnesius po to, kai kompetentingos institucijos praneša apie 5 dalyje nurodytus planus:

- a) Komisija šiuos planus įvertina laikydamasi b punkto nuostatų. Atlikdama šį vertinimą, Komisija dėl šių planų konsultuojasi su Dujų koordinavimo grupe ir tinkamai atsižvelgia į jos nuomonę. Komisija apie planų vertinimą praneša Dujų koordinavimo grupei; ir

b) jei remdamasi šiomis konsultacijomis Komisija:

i) nustato, kad prevencinis veikslių planas arba ekstremalių situacijų valdymo planas nėra veiksmingas sumažinant rizikos vertinime nustatytas rizikas, ji gali rekomenduoti atitinkamai kompetentingai institucijai arba kompetentingoms institucijoms atitinkamą planą pakeisti;

ii) mano, kad prevencinis veikslių planas arba ekstremalių situacijų valdymo planas neatitinka kitos kompetentingos institucijos rizikos scenarijų ar planų arba kad jis neatitinka šio reglamento nuostatų ar kitų Sąjungos teisės nuostatų, ji prašo atitinkamą planą pakeisti;

iii) mano, kad dėl prevencinio veikslių plano kyla pavojus kitų valstybių narių ar visos Sąjungos dujų tiekimo saugumui, ji nusprendžia pareikalauti, kad kompetentinga institucija peržiūrėtų tą prevencinį veikslių planą ir gali pateikti specialias rekomendacijas, kaip jį pakeisti. Komisija pateikia išsamias savo sprendimo priežastis.

7. Per keturis mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos prašymą, nurodytą 6 dalies b punkto ii papunktyje, dienos atitinkama kompetentinga institucija pakeičia savo prevencinį veikslių planą arba ekstremalių situacijų valdymo planą ir pateikia pakeistą planą Komisijai arba nurodo Komisijai priežastis, dėl kurių ji nesutinka su prašymu. Nesutikimo atveju per du mėnesius nuo kompetentingos institucijos atsakymo dienos, Komisija gali atšaukti savo prašymą arba sušaukti susijusias kompetentingas institucijas ir, jei Komisija mano, kad tai būtina, Dujų koordinavimo grupę apsvarstyti šį klausimą. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo padaryti plano pakeitimus. Kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija per du mėnesius nuo Komisijos pozicijos gavimo dienos pateikia ir viešai paskelbia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas, kartu pateikdama tą sprendimą ir Komisijos poziciją. Jei taikytina, kompetentinga institucija nedelsdama viešai paskelbia pakeistą planą.

8. Per tris mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos sprendimą, nurodytą 6 dalies b punkto iii papunktyje, dienos atitinkama kompetentinga institucija pakeičia savo prevencinį veikslių planą ir pateikia pakeistą planą Komisijai arba nurodo Komisijai priežastis, dėl kurių ji nesutinka su sprendimu. Nesutikimo atveju Komisija per du mėnesius po kompetentingos institucijos atsakymo dienos gali nuspręsti prašymą pakeisti arba atšaukti. Jei Komisija prašymą palieka galioti, atitinkama kompetentinga institucija per du mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos sprendimą dienos, kiek įmanoma atsižvelgdama į 6 dalies b punkto iii papunktyje nurodytas Komisijos rekomendacijas, planą pakeičia ir jį pateikia Komisijai.

Komisija informuoja Dujų koordinavimo grupę ir tinkamai atsižvelgia į jos rekomendacijas rengdama nuomonę dėl

pakeisto plano, kurią ji pateikia per du mėnesius nuo kompetentingos institucijos pranešimo dienos. Atitinkama kompetentinga institucija kiek įmanoma atsižvelgia į Komisijos nuomonę ir per du mėnesius nuo Komisijos nuomonės gavimo dienos priima ir viešai paskelbia pakeistą planą.

9. Slapta komercinė informacija išlaikoma konfidencialia.

5 straipsnis

Nacionalinio ir bendro prevencinių veikslių planų turinys

1. Nacionaliniame ir bendrame prevenciniuose veikslių planuose pateikiama tokia informacija:

- a) 9 straipsnyje nustatyto rizikos vertinimo rezultatai;
- b) priemonės, kiekiai, pajėgumai ir laikas, kurių reikia 6 ir 8 straipsniuose nustatytiems infrastruktūros ir tiekimo standartams įgyvendinti, įskaitant, jei taikoma, mastą, kuriuo poreikio valdymo priemonėmis galima pakankamai ir laiku kompensuoti tiekimo sutrikimą, kaip nurodyta 6 straipsnio 2 dalyje, vienos didžiausios bendro intereso dujų infrastruktūros nustatymas taikant 6 straipsnio 3 dalies nuostatas ir papildintas tiekimo standartas pagal 8 straipsnio 2 dalį;
- c) gamtinių dujų įmonėms ir kitoms atitinkamoms įstaigoms nustatyti įpareigojimai, įskaitant saugų dujų sistemos veikimą;
- d) kitos prevencinės priemonės, pavyzdžiui, susijusios su poreikiu pagerinti kaimyninių valstybių narių jungiamuosius vamzdynus ir galimybe, prireikus, įvairinti dujų transportavimo maršrutus ir tiekimo šaltinius, skirtos nustatytų rūšių rizikai mažinti siekiant kuo ilgiau išlaikyti dujų tiekimą visiems vartotojams;
- e) jei taikoma, bendradarbiavimo su kitomis valstybėmis narėmis mechanizmai rengiant ir įgyvendinant 4 straipsnio 3 dalyje nurodytus bendrus prevencinius veikslių planus ir bendrus ekstremalių situacijų valdymo planus;
- f) informacija apie esamus ir būsimus jungiamuosius vamzdynus, ypač tuos, per kuriuos suteikiama prieiga prie Sąjungos dujų tinklo, tarpvalstybinį tiekimą, tarpvalstybinę prieigą prie saugyklų ir fizinių pajėgumą transportuoti dujas abiem kryptimis (toliau – pajėgumas transportuoti abiem kryptimis), ypač susidarius ekstremaliai situacijai;
- g) informacija apie visus viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus, susijusius su dujų tiekimo saugumu.

2. Rengiant nacionalinius ir bendrus prevencinius veiksmy planus, visų pirma 6 straipsnyje nustatytam infrastruktūros standartui įgyvendinti skirtus veiksmus, atsižvelgiama į pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 10 dalį ENTSO-G rengiamą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą.

3. Rengiant nacionalinius ir bendrus prevencinius veiksmy planus remiamasi visų pirma rinkos priemonėmis ir atsižvelgiama į ekonominių poveikį, priemonių efektyvumą ir veiksmingumą, poveikį energijos vidaus rinkos veikimui ir poveikį aplinkai ir vartotojams, bei, ar jais gamtinių dujų įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta, o dujų vidaus rinkos veikimui nedaromas neigiamas poveikis.

4. Nacionaliniai ir bendri prevenciniai veiksmy planai atnaujinami kas dvejus metus, nebent dėl susidariusių aplinkybių tai daryti reikėtų dažniau, ir atspindi atnaujintą rizikos vertinimą. Kompetentingų institucijų konsultacijos, numatytos 4 straipsnio 2 dalyje, vyksta prieš priimant atnaujintą planą.

6 straipsnis

Infrastruktūros standartas

1. Valstybės narės, arba, jei valstybė narė taip nusprendžia, kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų imamasi reikiamų priemonių, kad ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 3 d. sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui, likusios infrastruktūros pajėgumų, kaip nustatyta pagal I priedo 2 punkte nurodytą (N-1) formulę, nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies nuostatų, užtektų patenkinti visą nustatytos formulės taikymo teritorijos dujų poreikį išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų. Kai tinkama ir būtina, tai neturi įtakos sistemų operatorių atsakomybei atitinkamai investuoti ir perdavimo sistemos operatorių pareigoms, kaip nustatyta Direktyvoje 2009/73/EB ir Reglamente (EB) Nr. 715/2009.

2. Pareiga užtikrinti, kad, kaip nurodyta 1 dalyje, likusioji infrastruktūra būtų pajėgi patenkinti visą dujų poreikį, taip pat laikoma įvykdyta, jei kompetentinga institucija prevenciniame veiksmy plane įrodo, kad tiekimo sutrikimas gali būti pakankamai ir laiku kompensuotas taikant atitinkamas rinka grindžiamas dujų poreikio valdymo priemones. Tam tikslui naudojama I priedo 4 punkte pateikta formulė.

3. Prireikus, remdamosi 9 straipsnyje nurodytu rizikos vertinimu kompetentingos institucijos gali nuspręsti, kad šio straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga bus įvykdyta ne nacionaliniu, o regioniniu lygiu. Tokiu atveju laikantis 4 straipsnio 3 dalies nuostatų parengiami bendri prevenciniai veiksmy planai. Taikomas I priedo 5 punktas.

4. Kiekviena kompetentinga institucija pasikonsultavusi su atitinkamomis gamtinių dujų įmonėmis nedelsdama praneša

Komisijai apie 1 dalyje nustatytos pareigos nevykdymą ir informuoja Komisiją apie tokio nevykdymo priežastis.

5. Kaip įmanoma anksčiau ir ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 3 d. perdavimo sistemos operatoriai užtikrina nuolatinį pajėgumą transportuoti abiem kryptimis visuose tarpvalstybiniuose jungiamuosiuose vamzdynuose tarp valstybių narių, išskyrus:

a) vamzdynų su gavybos įrenginiais, SGD įrenginiais ir skirstymo tinklais atvejus, arba

b) atvejus, kai buvo padaryta išimtis pagal 7 straipsnį.

Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 3 d. dujų perdavimo sistemos operatoriai pertvarko visos perdavimo sistemos, ar jos dalies veikimą, kad tarpvalstybiniais jungiamaisiais vamzdynais būtų įgalinti fiziniai dujų srautai abiem kryptimis.

6. Kai atskirame jungiamajame vamzdyne jau egzistuoja pajėgumas transportuoti abiem kryptimis ar atliekamas šio pajėgumo įrengimas, laikoma, kad 5 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta pareiga to jungiamojo vamzdyno atžvilgiu yra įvykdyta, išskyrus atvejus, kai viena ar daugiau valstybių narių dėl tiekimo saugumo priežasčių prašo padidinti šio vamzdyno pajėgumą. Jei pateikiamas toks prašymas dėl pajėgumo padidinimo, taikoma 7 straipsnyje nustatyta procedūra.

7. Valstybės narės, arba, jei valstybė narė taip nusprendžia, kompetentinga institucija užtikrina, kad visų pirma, rinkos tyrimai būtų visada atliekami skaidriai, išsamiai ir nediskriminaciniu būdu, siekiant įvertinti, ar rinkai reikia investicijų į infrastruktūrą, kurios reikia 1 ir 5 dalyse nustatytoms pareigoms įvykdyti.

8. Nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į veiksmingai patirtas 1 dalyje nustatytos pareigos įvykdymo išlaidas ir nuolatinio pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimo išlaidas siekiant suteikti tinkamas paskatas skaidriai ir išsamiai būdu nustatydamos arba tvirtindamos tarifus arba metodiką pagal Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 8 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį. Jeigu rinkai nereikia investicijų į pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimą ir kai dėl šių investicijų išlaidų patiria kelios valstybės narės arba viena valstybė narė, kitos vienos ar kelių valstybių narių naudai, prieš priimant bet kokią sprendimą dėl investicijų, visų susijusių valstybių narių nacionalinės reguliavimo institucijos kartu priima sprendimą dėl išlaidų paskirstymo. Paskirstant išlaidas visų pirma atsižvelgiama į susijusių valstybių narių dujų tiekimo saugumo padidėjimui iš investicijų į infrastruktūrą gaunamos naudos dalį. Taikoma Reglamento (EB) Nr. 713/2009 8 straipsnio 1 dalis.

9. Kompetentinga institucija užtikrina, kad bet kokia nauja perdavimo infrastruktūra būtų prisidedama prie tiekimo saugumo, vystant gerai tarpusavyje sujungtą tinklą, įskaitant, jei reikia, rinkos poreikių ir nustatytos rizikos požiūriu pakankamą tarpvalstybinių įleidimo ir išleidimo taškų skaičių. Prireikus, kompetentinga institucija rizikos vertinime nustato, kur esama vidinių kliūčių ir ar nacionalinių dujų įleidimo pajėgumais ir infrastruktūra, visų pirma perdavimo tinklais, nacionaliniai dujų srautai gali būti pritaikomi rizikos įvertinime nustatytam vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimo sutrikimo atvejui.

10. Išimties tvarka Liuksemburgas, Slovėnija ir Švedija stengiasi įgyvendinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą pagal 8 straipsnį užtikrindamos dujų tiekimą saugomiems vartotojams, tačiau tos pareigos joms nėra privalomos. Ta išimtis joms taikoma iki:

- a) Liuksemburgo atveju: jis turi bent du jungiamuosius vamzdynus su kitomis valstybėmis narėmis, bent du skirtingus tiekimo šaltinius ir savo teritorijoje neturi dujų saugyklų ar SGD įrenginių;
- b) Slovėnijos atveju: ji turi bent du jungiamuosius vamzdynus su kitomis valstybėmis narėmis, bent du skirtingus tiekimo šaltinius ir savo teritorijoje neturi dujų saugyklų ar SGD įrenginių;
- c) Švedijos atveju: ji savo teritorijoje neturi tranzito vamzdyno ir kitas valstybes nares, jos metinis bendrasis suvartojamas dujų kiekis yra mažesnis nei 2 Mtne ir joje energijos iš dujų suvartojimas sudaro mažiau nei 5 % viso pirminės energijos suvartojimo.

Tos trys valstybės narės užtikrina, kad skaidriai, išsamiai ir nediskriminaciniu būdu būtų nuolatos atliekami rinkos tyrimai dėl investicijų į infrastruktūrą poreikio ir viešai paskelbia apie tų tyrimų rezultatus.

Pirmoje pastraipoje nurodytos valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokius toje pastraipoje nurodytų sąlygų pasikeitimus. Pirmoje pastraipoje nurodyta išimtis nebetaikoma, jei neįvykdoma bent viena tų sąlygų.

Ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 3 d. visos pirmoje pastraipoje nurodytos valstybės narės Komisijai pateikia ataskaitą, kurioje apibūdinama padėtis, susijusi su atitinkamomis sąlygomis, nustatytomis toje pastraipoje ir galimybėmis įvykdyti 1 dalyje nurodytą pareigą, atsižvelgiant į infrastruktūros standarto įgyvendinimo ekonominį poveikį, rinkos tyrimų rezultatus ir dujų rinkos pokyčius bei dujų infrastruktūros projektus regione. Remdamasi ataskaita ir jei vis dar yra įvykdytos atitinkamos šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos, Komisija gali nuspręsti, kad pirmoje pastraipoje nustatyta išimtis gali būti toliau taikoma dar ketverius metus. Teigiamo sprendimo atveju,

šioje pastraipoje nustatyta procedūra vėl pakartojama po ketverių metų.

7 straipsnis

Fizinio pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimo arba prašymo padaryti išimtį procedūra

1. Kiekvieno jungiamojo vamzdyno tarp valstybių narių atveju, išskyrus vamzdynus, kuriems taikoma išimtis pagal 6 straipsnio 5 dalies a punktą ir vamzdynus, kurių atžvilgiu jau egzistuoja pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, arba jau vyksta šio pajėgumo įrengimas ir viena ar kelios valstybės narės dėl tiekimo saugumo priežasčių neprašo padidinti šio vamzdyno pajėgumą, perdavimo sistemos operatoriai, pasikonsultavę su visais kitais susijusiais perdavimo sistemos operatoriais, ne vėliau kaip 2012 m. kovo 3 d. savo valstybėms narėms arba, jei valstybės narės taip nusprendžia, jų kompetentingoms institucijoms ar reguliavimo institucijoms (toliau šiame straipsnyje kartu vadinamos susijusiomis institucijomis) pateikia:

- a) pasiūlymą dėl pajėgumo transportuoti abiem kryptimis, kiek tai susiję su priešinga kryptimi (toliau – srautų priešinga kryptimi pajėgumas); arba
- b) prašymą taikyti išimtį dėl pareigos įrengti pajėgumą transportuoti abiem kryptimis.

2. Pasiūlymas dėl srautų priešinga kryptimi pajėgumo arba prašymas taikyti išimtį, nurodyti 1 dalyje, grindžiami rinkos poreikių vertinimu, paklauskos ir pasiūlos prognoze, techniniu pagrįstumu, srautų priešinga kryptimi pajėgumo kaina, įskaitant vėlesnį perdavimo sistemos sustiprinimą, naudą tiekimo saugumui, ir tai, kaip srautų priešinga kryptimi pajėgumu, kartu su kitomis galimomis priemonėmis, būtų galima prisidėti prie 6 straipsnyje nustatyto infrastruktūros standarto įgyvendinimo valstybėse narėse, gaunančiose naudos iš srautų priešinga kryptimi pajėgumo transportuoti.

3. Pasiūlymą arba prašymą padaryti išimtį gaunanti susijusi institucija nedelsdama apie jį praneša kitų valstybių narių, kurios, sprendžiant iš rizikos vertinimo, galėtų gauti naudos iš srautų priešinga kryptimi pajėgumo susijusioms institucijoms ir Komisijai. Ta susijusi institucija suteikia toms susijusioms institucijoms ir Komisijai galimybę pateikti nuomonę per keturis mėnesius pranešimo gavimo dienos.

4. Per du mėnesius po 3 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos susijusi institucija, remdamasi 2 dalyje nurodytais kriterijais ir pagal 9 straipsnio nuostatas atliktu rizikos vertinimu, bei kiek įmanoma atsižvelgdama į pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas gautas nuomones ir į aspektus, kurie nėra vien ekonominiai, pavyzdžiui, į tiekimo saugumą ir indėlių į dujų vidaus rinką:

- a) padaro išimtį, jei įrengus srautų priešinga kryptimi pajėgumą jokios valstybės narės ar regiono tiekimo saugumas nepadidėtų arba jeigu investicijų sąnaudos būtų daug didesnės už galimą naudą tiekimo saugumui; arba
- b) priima pasiūlymą dėl srautų priešinga kryptimi pajėgumo; arba
- c) prašo, kad perdavimo sistemos operatorius pakeistų savo pasiūlymą.

Susijusi institucija nedelsdama pateikia savo sprendimą Komisijai kartu su visa atitinkama informacija, parodančia sprendimo priežastis, įskaitant pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas gautas nuomones. Susijusios institucijos stengiasi užtikrinti, kad tarpusavyje priklausomi sprendimai dėl tų pačių jungiamųjų vamzdynų ar sujungtų vamzdynų vienas kitam neprieštarautų.

5. Per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos, ir jei susijusios institucijos sprendimas neatitinka kitų susijusių institucijų nuomonių, Komisija gali reikalauti, kad susijusi institucija pakeistų savo sprendimą. Tas laikotarpis gali būti pratęstas vienu mėnesiu, jei Komisijai reikia gauti papildomos informacijos. Bet koks Komisijos reikalavimas pakeisti susijusios institucijos sprendimą pagrindžiamas 2 dalyje ir 4 dalies a punkte nustatytais veiksniais ir kriterijais, atsižvelgiant į susijusios institucijos sprendimo priežastis. Susijusi institucija patenkina Komisijos reikalavimą per keturias savaites pakeisdama savo sprendimą. Jei per tą dviejų mėnesių laikotarpį Komisija nepriima sprendimo, laikoma, kad ji neprieštaruoja susijusios institucijos sprendimui.

6. Jei, remiantis pagal 9 straipsnį atlikto rizikos vertinimo rezultatais, reikia papildomo srautų priešinga kryptimi pajėgumo, perdavimo sistemos operatoriaus, susijusios institucijos ar Komisijos prašymu pakartojama šio straipsnio 1–5 dalyse nustatyta procedūra.

7. Komisija ir susijusi institucija užtikrina slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

8 straipsnis

Tiekimo standartas

1. Kompetentinga institucija reikalauja, kad gamtinių dujų įmonės, kurias ji nustato, imtųsi priemonių užtikrinti dujų tiekimą valstybės narės saugomiems vartotojams šiais atvejais:

- a) esant ekstremaliai temperatūrai septynių dienų piko laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų;
- b) bent 30 dienų išskirtinai didelio dujų poreikio laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų; ir
- c) bent 30 dienų laikotarpiu vidutinėmis žiemos sąlygomis sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui.

Kompetentinga institucija pirmoje pastraipoje nurodytas gamtinių dujų įmones nustato ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d.

2. Bet koks tiekimo standarto padidinimas, viršijantis 30 dienų laikotarpį, nurodytą 1 dalies b ir c punktuose, ar bet kokia nustatyta papildoma pareiga dėl dujų tiekimo saugumo grindžiami 9 straipsnyje nurodytu rizikos vertinimu, turi būti nurodyti prevenciniame veiksmų plane ir:

- a) turi atitikti 3 straipsnio 6 dalies nuostatas;
- b) neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ar trikdyti dujų vidaus rinkos veikimą;
- c) neturėti neigiamo poveikio bet kurios kitos valstybės narės galimybei laikantis šio straipsnio nuostatų tiekti dujas savo saugomiems vartotojams nacionalinio, Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos atveju; ir
- d) susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai atitikti 11 straipsnio 5 dalyje nurodytus kriterijus.

Kompetentinga institucija, vadovaudamasi solidarumo principu, prevenciniame veiksmų plane ir ekstremalių situacijų valdymo plane nustato, kaip padidintas tiekimo standartas arba nustatyta papildoma pareiga gali būti laikinai sumažinti susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai.

3. Po laikotarpių, kuriuos pagal 1 ir 2 dalis nustato kompetentinga institucija, ar esant sunkesnėms sąlygoms, nei nustatytosios 1 dalyje, kompetentinga institucija ir dujų tiekimo įmonės stengiasi kiek įmanoma ilgiau išlaikyti dujų tiekimą, ypač saugomiems vartotojams.

4. Gamtinių dujų įmonėms nustatytos pareigos laikytis šiame straipsnyje nustatytų tiekimo standartų yra nediskriminacinės ir jais toms įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta.

5. Gamtinių dujų įmonėms leidžiama įvykdyti tokias pareigas, kai taikoma, regioniniu arba Sąjungos lygiu. Kompetentinga institucija nereikalauja, kad šiame straipsnyje išdėstyti standartai būtų įvykdyti naudojant tik jos teritorijoje esančią infrastruktūrą.

6. Kompetentinga institucija užtikrina, kad tiekimo saugomiems vartotojams sąlygos būtų nustatytos netrikdant tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo ir kad taikoma dujų kaina atitiktų tiekiamų išteklių rinkos vertę.

9 straipsnis

Rizikos vertinimas

1. Ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. kiekviena kompetentinga institucija, remdamasi toliau nurodytais bendrais veiksniais, išsamiai įvertina poveikį dujų tiekimo saugumui jos valstybėje narėje darančias rizikas; šiuo tikslu ji:

- a) naudoja 6 ir 8 straipsniuose nurodytus standartus, nurodydama, kaip nustatyta N-1 formulė, kokios prielaidos naudojamos, įskaitant regioninio lygio N-1 formulės nustatymui naudotas prielaidas, ir N-1 formulės nustatymui reikalingus duomenis;
- b) atsižvelgia į visas svarbias nacionalines ir regionines aplinkybes, visų pirma rinkos dydį, tinklo konfigūraciją, faktinius dujų srautus, įskaitant dujų transportavimą iš atitinkamos valstybės narės, fizinių dujų srautų abiem kryptimis galimybę, įskaitant potencialų poreikį sustiprinti perdavimo sistemą, esamus gavybos įrenginius ir saugyklas, dujų svarbą energijos balanse, ypač centralizuotam šildymui, elektros gamybai ir pramonės veiklai, saugumo ir dujų kokybės klausimus;
- c) numato įvairius išskirtinai didelio dujų poreikio ir tiekimo sutrikimo scenarijus, pavyzdžiui, pagrindinių perdavimo infrastruktūros objektų, saugyklų ar SGD terminalų veikimo sutrikimą ir trečiųjų valstybių tiekėjų vykdomo tiekimo sutrikimą, atsižvelgiant į anksčiau įvykusių sutrikimų istoriją, jų atsiradimo tikimybę, metų laikotarpį, dažnį ir trukmę, taip pat, jei reikia, geopolitinio pobūdžio rizikas, ir įvertina galimas šių scenarijų pasekmes;
- d) nustato rizikų tarpusavio sąveiką ir koreliaciją su kitomis valstybėmis narėmis, įskaitant, *inter alia*, sąveiką ir koreliaciją, susijusias su jungiamaisiais vamzdynais, tarpvalstybinio

tiekimu, tarpvalstybine prieiga prie saugyklų ir pajėgumą transportuoti abiem kryptimis;

- e) atsižvelgia į didžiausią jungiamojo vamzdyno pajėgumą kiekviename sienos įleidimo ir išleidimo taške.

2. Jei taikoma 4 straipsnio 3 dalis, atitinkamos kompetentingos institucijos taip pat atlieka regioninio lygio bendrą rizikos vertinimą.

3. Gamtinių dujų įmonės, pramoniniai dujų vartotojai, atitinkamos buitinių vartotojų ir pramoninių dujų vartotojų interesams atstovaujanti organizacijos, valstybės narės ir nacionalinė reguliavimo institucija, jei ji nėra kompetentinga institucija, bendradarbiauja su kompetentinga institucija ir jai paprašius teikia visą rizikos vertinimui parengtą būtiną informaciją.

4. Rizikos vertinimas pirmą kartą atnaujinamas ne vėliau kaip per 18 mėnesių po 4 straipsnyje nurodytų prevencinių veiksmų planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų priėmimo, o vėliau – kas dvejus metus iki atitinkamų metų rugsėjo 30 d., nebent jei dėl susidariusių aplinkybių būtų reikalaujama jį atlikti dažniau. Rizikos įvertinime atsižvelgiama į pažangą, pasiektą darant investicijas, kurių reikia 6 straipsnyje nustatytam infrastruktūros standartui įgyvendinti ir į sunkumus, kuriuos valstybė patiria įgyvendindama naujas alternatyvias priemones.

5. Rizikos vertinimas, įskaitant atnaujintas redakcijas, nedelsiant pateikiamas Komisijai.

10 straipsnis

Ekstremalių situacijų valdymo planai ir krizės lygiai

1. Nacionaliniai ir bendri ekstremalių situacijų valdymo planai:

- a) grindžiami 3 dalyje nurodytais krizės lygiais;
- b) juose nustatomas gamtinių dujų įmonių ir pramoninių dujų vartotojų, įskaitant atitinkamus elektros energijos gamintojus, atsižvelgiant į tai, kiek juos veikia dujų tiekimo sutrikimai, vaidmuo ir atsakomybė, taip pat jų ryšiai su kompetentingomis institucijomis ir prirėkus su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis kiekvieno 3 dalyje nustatyto lygio krizės atveju;
- c) juose nustatomas kompetentingų institucijų ir kitų institucijų, kurioms užduotys pavestos pagal 2 straipsnio 2 dalį, vaidmuo ir atsakomybė kiekvieno šio straipsnio 3 dalyje nustatyto lygio krizės atveju;

- d) juose užtikrinama, kad gamtinių dujų įmonėms ir pramoniniams dujų vartotojams būtų suteikiama pakankamai galimybių reaguoti į kiekvieno lygio krizę;
- e) juose, prireikus, nustatomos priemonės ir veiksmai, kurių reikia imtis siekiant sumažinti galimą dujų tiekimo sutrikimo poveikį centralizuotam šildymui ir elektros energijos, pagamintos iš dujų, tiekimui;
- f) juose nustatomos išsamios procedūros ir priemonės, kurių reikia laikytis kilus kiekvieno lygio krizei, taip pat nustatomos atitinkamos informacijos perdavimo sistemos;
- g) juose nurodomas krizės valdytojas arba krizės valdymo grupė ir apibrėžiamas jo (jos) vaidmuo;
- h) juose nurodomas rinka grindžiamų priemonių, ypač II priede išvardytų priemonių, indėlis sprendžiant pavojaus lygio situaciją ir mažinant ekstremalaus lygio situacijos padarinius;
- i) juose nurodomas ne rinka grindžiamų priemonių, ypač III priede išvardytų priemonių, kurias planuojama taikyti arba kurios bus įgyvendinamos susidarius ekstremalaus lygio situacijai, indėlis; įvertinama būtinybė taikyti tokias ne rinka grindžiamas priemones siekiant įveikti krizę, įvertinamas jų poveikis ir apibrėžiamos jų įgyvendinimo procedūros, atsižvelgiant į tai, kad ne rinka grindžiamos priemonės naudojamos tik tais atvejais, kai vien rinka grindžiamomis priemonėmis nebeįmanoma toliau užtikrinti tiekimo, ypač saugomiems vartotojams;
- j) juose apibūdinami kiekvienam krizės lygiui skirti bendradarbiavimo su kitomis valstybėmis narėmis mechanizmai;
- k) juose išsamiai apibūdinamos gamtinių dujų įmonėms nustatytos informacijos teikimo pareigos, susijusios su pavojaus ir ekstremalaus lygio situacijomis;
- l) juose nustatomas iš anksto nustatytų veiksmų, kurių reikia imtis, kad būtų užtikrintas dujų tiekimas susidarius ekstremaliai situacijai, sąrašas, taip pat nurodomi šalių, dalyvaujančių atliekant tokius veiksmus, sudaryti komerciniai susitarimai ir, prireikus, kompensavimo mechanizmai gamtinių dujų įmonėms, atsižvelgiant į neskelbtinų duomenų konfidencialumą. Tokie veiksmai gali būti susiję su valstybių narių ir (arba) gamtinių dujų įmonių tarpvalstybiniais susitarimais.
2. Nacionaliniai ir bendri ekstremalių situacijų valdymo planai atnaujinami kas dvejus metus, nebent dėl susidariusių aplinkybių tai daryti reikėtų dažniau, ir atspindi atnaujintą rizikos vertinimą. Kompetentingų institucijų konsultacijos, numatytos 4 straipsnio 2 dalyje, vykdomos prieš priimant atnaujintus planus.
3. Trys pagrindiniai krizės lygiai yra:
- a) išankstinio išpėjimo lygmuo (išankstinis išpėjimas): yra konkreti, pagrįsta ir patikima informacija, kad gali įvykti įvykis, dėl kurio gali labai pablogėti tiekimo padėtis ir dėl kurio gali kilti pavojaus arba ekstremalaus lygio krizė; išankstinio išpėjimo lygį gali aktyvuoti išankstinio išpėjimo mechanizmas;
- b) pavojaus lygmuo (pavojus): sutrinka tiekimas arba atsiranda išskirtinai didelis dujų poreikis, dėl kurio labai pablogėja tiekimo padėtis, tačiau rinka dar yra pajėgi išspręsti šį sutrikimo arba poreikio klausimą nesiimant ne rinkos priemonių;
- c) ekstremalus lygmuo (ekstremali situacija): atsiranda išskirtinai didelis dujų poreikis, labai sutrinka tiekimas, arba kitokiu būdu labai pablogėja tiekimo padėtis, ir visos atitinkamos rinkos priemonės yra įgyvendintos, tačiau dujų tiekimo nepakanka likusiam dujų poreikiui patenkinti, todėl taip pat turi būti pradedama naudoti ne rinkos priemonės, ypač siekiant pagal 8 straipsnį užtikrinti tiekimą saugomiems vartotojams.
4. Nacionaliniu ir bendru ekstremalių situacijų valdymo planais garantuojama, kad susidarius ekstremaliai situacijai tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamentą (EB) Nr. 715/2009 būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu. Planai atitinka šio reglamento 3 straipsnio 6 dalies nuostatas ir juose nenumatoma priemonių, dėl kurių būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas į kitas valstybes.
5. Kai kompetentinga institucija paskelbia bet kurio 3 dalyje nurodyto lygio krizę, ji nedelsdama informuoja Komisiją ir suteikia jai visą reikiamą informaciją, ypač apie tai kokių veiksmų ji ketina imtis. Susidarius ekstremaliai situacijai, dėl kurios gali tekti prašyti Sąjungos ir jos valstybių narių pagalbos, atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija nedelsdama informuoja Komisijos Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centrą.
6. Paskelbusi ekstremalią situaciją, kompetentinga institucija imasi iš anksto nustatytų veiksmų, apibūdintų jos ekstremalių situacijų valdymo plane, ir nedelsdama informuoja apie tai Komisiją, ypač apie veiksmus, kurių ji ketina imtis pagal 1 dalį. Tinkamai pagrįstomis ypatingomis aplinkybėmis kompetentinga institucija gali imtis veiksmų, nukrypstančių nuo ekstremalių situacijų valdymo plano. Kompetentinga institucija nedelsdama informuoja Komisiją apie tokį veiksmą ir jį pagrindžia.

7. Valstybės narės, ypač kompetentingos institucijos užtikrina, kad:

- a) nesiimama jokių priemonių, kuriomis bet kuriuo metu būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas vidaus rinkoje;
- b) nesiimama jokių priemonių, kuriomis galėtų būti keliamas didelis pavojus tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje; ir
- c) tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamentą (EB) Nr. 715/2009 būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu pagal ekstremalių situacijų valdymo planą.

8. Komisija kiek įmanoma greičiau ir, bet kuriuo atveju, per penkias dienas nuo 5 dalyje nurodytos informacijos gavimo iš kompetentingos institucijos dienos patikrina, ar remiantis 3 dalies c punkto nuostatomis ekstremali situacija paskelbta pagrįstai, ar priemonės, kurių imamasi, kiek įmanoma atitinka priemones, nurodytas ekstremalių situacijų valdymo plane, ar dėl šių priemonių gamtinių dujų įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta ir ar jos atitinka 7 dalies nuostatas. Komisija kompetentingos institucijos, gamtinių dujų įmonių prašymu ar savo iniciatyva gali prašyti, kad kompetentinga institucija pakeistų priemones, jei šios priemonės neatitinka 7 dalyje ir šios dalies pirmame sakinyje nustatytų sąlygų. Komisija taip pat gali prašyti kompetentingos institucijos atšaukti ekstremalios situacijos paskelbimą, kai mano, kad toks paskelbimas nėra arba nebėra pagrįstas remiantis 3 dalies c punkto nuostatomis.

Per tris dienas nuo pranešimo apie Komisijos prašymą kompetentinga institucija pakeičia priemones ir praneša apie tai Komisijai arba informuoja Komisiją, dėl kokių priežasčių ji nesutinka su prašymu. Pastaruoju atveju Komisija per tris dienas gali pakeisti arba atšaukti savo prašymą, arba šiam klausimui apsvarstyti sušaukti kompetentingą instituciją ar, prireikus, susijusias kompetentingas institucijas ir, kai Komisija mano, kad tai yra būtina – Dujų koordinavimo grupę. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo pakeisti veiksmus. Kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija pateikia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas.

11 straipsnis

Sąjungos ir regioninės reagavimo į ekstremalias situacijas priemonės

1. Kompetentingos institucijos, kuri paskelbė ekstremalią situaciją, prašymu ir atlikus patikrinimą pagal 10 straipsnio 8

dalį, Komisija gali paskelbti Sąjungos ar regioninio masto ekstremalią situaciją ypač paveiktame geografiniame regione. Bent dviejų kompetentingų institucijų, kurios paskelbė ekstremalią situaciją, prašymu ir atlikus patikrinimą pagal 10 straipsnio 8 dalį, jeigu šių ekstremalių situacijų priežastys yra susijusios, Komisija paskelbia atitinkamai Sąjungos arba regioninio masto ekstremalią situaciją. Bet kuriuo atveju Komisija, naudodama labiausiai prie aplinkybių pritaikytas komunikacijos priemones, susipažįsta su kitų kompetentingų institucijų nuomonėmis ir tinkamai atsižvelgia į visą jų suteiktą susijusią informaciją. Kai Komisija mano, kad nebeapatkinamos Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos paskelbimo sąlygos, ji paskelbia, kad Sąjungos ar regioninio masto ekstremali situacija pasibaigė. Bet kuriuo atveju Komisija pateikia savo sprendimo priežastis ir apie jį informuoja Tarybą.

2. Komisija sušaukia Dujų koordinavimo grupę iš karto po Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos paskelbimo. Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos metu bent trijų valstybių narių prašymu Komisija gali apriboti valstybių narių ir kompetentingų institucijų atstovų dalyvavimą viso Dujų koordinavimo grupės posėdžio ar jo dalies metu.

3. Pagal 1 dalies nuostatas paskelbus Sąjungos ar regioninio masto ekstremalią situaciją, Komisija koordinuoja kompetentingų institucijų veiksmus visapusiškai atsižvelgdama į Dujų koordinavimo grupės pateiktą informaciją ir konsultavimosi su ja rezultatus. Visų pirma Komisija:

- a) užtikrina keitimąsi informacija;
- b) užtikrina valstybės narės bei regioninio lygio veiksmų nuoseklumą ir veiksmingumą, atsižvelgiant į Sąjungos lygį;
- c) koordinuoja su trečiosiomis valstybėmis susijusius veiksmus.

4. Komisija gali sušaukti krizių valdymo grupę, kurią sudaro valstybių narių, kuriose susidarė ekstremali situacija, krizės valdytojai, nurodyti 10 straipsnio 1 dalies g punkte. Komisija, krizės valdytojams sutinkant, gali pakviesti dalyvauti kitus atitinkamus suinteresuotus subjektus. Komisija užtikrina, kad Dujų koordinavimo grupė būtų periodiškai informuojama apie krizių valdymo grupės darbą.

5. Valstybės narės, ypač kompetentingos institucijos, užtikrina, kad:

- a) nesiimama jokių priemonių, kuriomis bet kuriuo metu būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas vidaus rinkoje, visų pirma dujų transportavimas į paveiktas rinkas;

b) nesiimama priemonių, kuriomis galėtų būti keliamas didelis pavojus dujų tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje; ir

c) tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 nuostatas būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu pagal ekstremalių situacijų valdymo planą.

6. Kai kompetentingos institucijos ar gamtinių dujų įmonės prašymu arba savo iniciatyva Komisija nusprendžia, kad, susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai, valstybės narės arba kompetentingos institucijos veiksmai ar gamtinių dujų įmonės elgesys prieštarauja 5 dalies nuostatomis, Komisija prašo, kad ta valstybė narė arba kompetentinga institucija pakeistų savo veiksmus arba imtųsi veiksmų, kad būtų laikomasi 5 dalies nuostatų, informuodama apie tokio prašymo priežastis. Tinkamai atsižvelgiama į tai, kad dujų sistema visą laiką turi veikti saugiai.

Per tris dienas nuo pranešimo apie Komisijos prašymą valstybė narė arba kompetentinga institucija pakeičia savo veiksmus ir praneša apie tai Komisijai arba informuoja Komisiją, dėl kokių priežasčių nesutinka su jos prašymu. Tokiu atveju Komisija per tris dienas gali pakeisti arba atšaukti savo prašymą, arba, prireikus, pakviesti valstybę narę arba kompetentingą instituciją ir, kai Komisija mano, kad tai yra būtina, sušaukti Dujų koordinavimo grupę apsvarstyti šį klausimą. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo kaip nors pakeisti veiksmus. Valstybė narė arba kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos arba valstybės narės sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija arba valstybė narė pateikia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas.

7. Komisija, pasikonsultavusi su Dujų koordinavimo grupe, sudaro nuolatinį stebėsenos grupės narių rezervą sąrašą, į kurį įtraukiami pramonės ekspertai ir Komisijos atstovai. Stebėsenos grupė, prireikus, gali būti sušaukta už Sąjungos ribų; bendradarbiaudama su trečiosiomis valstybėmis tiekėjomis ir trečiosiomis tranzito valstybėmis ji stebi ir teikia atskaitas apie dujų transportavimą į Sąjungą.

8. Kompetentinga institucija teikia Komisijos Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centrui informaciją apie pagalbos poreikius. Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centras vertina bendrąją padėtį ir teikia rekomendacijas dėl pagalbos, kuri turėtų būti teikiama labiausiai paveiktoms valstybėms narėms, o prireikus ir trečiosioms valstybėms.

12 straipsnis

Dujų koordinavimo grupė

1. Dujų koordinavimo grupė įsteigta siekiant palengvinti dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių koordinavimą. Šią grupę sudaro valstybių narių, visų pirma jų kompetentingų institucijų, taip pat Agentūros, ENTSO-G, pramonei ir atitinkamiems vartotojams atstovaujančių institucijų atstovai. Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, priima sprendimą dėl grupės sudėties, užtikrindama, kad ji būtų visapusiškai reprezentatyvi. Grupei pirmininkauja Komisija. Grupė patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

2. Laikantis šio reglamento, Komisija konsultuojasi su Dujų koordinavimo grupe ir ši padeda Komisijai spręsti visų pirma šiuos klausimus:

- a) dujų tiekimo saugumas bet kuriuo metu ir ypač esant ekstremalioms situacijoms;
- b) visa informacija, susijusi su dujų tiekimo saugumu nacionaliniu, regioniniu ir Sąjungos lygiais;
- c) geriausia praktika ir galimos gairės visoms suinteresuotoms šalims;
- d) tiekimo saugumo lygis, lyginamieji standartai ir vertinimo metodika;
- e) nacionaliniai, regioniniai ir Sąjungos scenarijai, parengties lygio tikrinimas;
- f) prevencinių veiksmų planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų įvertinimas ir juose numatytų priemonių įgyvendinimas;
- g) priemonių, kurių imamasi ekstremaliai situacijai Sąjungoje spręsti, koordinavimas su trečiosiomis valstybėmis, kurios yra Energijos bendrijos steigimo sutarties susitariančiosios valstybės ir su kitomis trečiosiomis valstybėmis;
- h) labiausiai paveiktoms valstybėms narėms būtina pagalba.

3. Komisija periodiškai rengia Dujų koordinavimo grupės posėdžius ir dalinasi iš kompetentingų institucijų gauta informacija, tuo pat metu išlaikydama slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

13 straipsnis

Keitimasis informacija

1. Kai valstybės narės turi viešuosius interesus atitinkančių įpareigojimų, susijusių su dujų tiekimo saugumu, jos juos viešai paskelbia ne vėliau kaip 2011 m. sausio 3 d. Apie bet kokius viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus susijusius su dujų tiekimo saugumu ar papildomus įpareigojimus valstybės narės taip pat skelbia viešai iš karto po jų priėmimo.

2. Susidarius ekstremaliai situacijai, susijusiai gamtinių dujų įmonės kompetentingai institucijai kasdien teikia visą pirmą šią informaciją:

- a) informaciją apie dienos dujų poreikį ir dujų tiekimo prognozę ateinančioms trimis dienoms;
- b) informaciją apie dienos apskaitomų dujų kiekius visuose tarpvalstybiniuose dujų įleidimo ir išleidimo taškuose, taip pat visuose gavybos įrenginio, saugyklos ar SGD terminalo prijungimo prie tinklo taškuose (mln. m³ per dieną);
- c) laikotarpį (nurodant dienų skaičių), kuriam tikimasi užtikrinti dujų tiekimą saugomiems vartotojams.

3. Susidarius Sąjungos arba regioninio masto ekstremaliai situacijai, Komisija turi teisę prašyti kompetentingos institucijos nedelsiant pateikti jai bent šią informaciją:

- a) 2 dalyje nustatytą informaciją;
- b) informaciją apie priemones, kurių planuojama imtis ir kurias kompetentinga institucija jau įgyvendino, kad sumažintų ekstremalios situacijos padarinius, taip pat informaciją apie jų veiksmingumą;
- c) prašymus dėl papildomų priemonių, kurių turi imtis kitos kompetentingos institucijos;
- d) priemones, kurios įgyvendintos kitų kompetentingų institucijų prašymu.

4. Kompetentingos institucijos ir Komisija išlaiko slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

5. Ekstremaliai situacijai pasibaigus, kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip po šešių savaičių po ekstremalios situacijos atšau-

kimo, kompetentinga institucija pateikia Komisijai išsamų ekstremalios situacijos ir taikytų priemonių veiksmingumo vertinimą, įskaitant ekstremalios situacijos ekonominio poveikio vertinimą, poveikio elektros energijos sektoriui vertinimą ir informaciją apie suteiktą ir (arba) gautą Sąjungos ir jos valstybių narių pagalbą. Toks vertinimas pateikiamas Dujų koordinavimo grupei ir atsispindi atnaujintuose prevenciniuose veiksmy planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose.

Komisija išnagrinėja kompetentingų institucijų vertinimus ir informuoja valstybes nares, Europos Parlamentą ir Dujų koordinavimo grupę pateikdama apibendrintus analizės rezultatus.

6. Kad Komisija galėtų įvertinti tiekimo saugumo padėtį Sąjungos lygiu:

- a) ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. valstybės narės Komisijai praneša apie galiojančius tarpvyriausybinius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis, kurie turi įtakos dujų infrastruktūros kūrimui ir dujų tiekimui. Sudarydamos naujus tarpvyriausybinius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis, kurie turi tokią įtaką, valstybės narės informuoja Komisiją;
- b) ne vėliau, kaip 2011 m. gruodžio 3 d. naujų sutarčių sudarymo arba esamų sutarčių pakeitimo atvejais gamtinių dujų įmonės apie su trečiųjų valstybių tiekėjais sudarytas sutartis, kurių trukmė ilgesnė nei vieneri metai, praneša atitinkamoms kompetentingoms institucijoms šią informaciją:
 - i) sutarties trukmė;
 - ii) bendras sutartyje nurodytas kiekis, metinis kiekis ir vidutinis kiekis per mėnesį;
 - iii) pavojaus arba ekstremalios situacijos atveju – sutartyje nurodytas didžiausias dujų kiekis per dieną;
 - iv) sutartyje nurodyti pristatymo taškai.

Kompetentinga institucija praneša Komisijai šiuos duomenis apibendrinta forma. Naujų sutarčių sudarymo arba galiojančių sutarčių pakeitimo atvejais ji visus duomenis vėl reguliariai praneša apibendrinta forma. Kompetentinga institucija ir Komisija užtikrina informacijos konfidencialumą.

14 straipsnis

Komisijos vykdoma stebėseną

Komisija nuolat stebi dujų tiekimo saugumo priemones ir teikia apie jas ataskaitas, atlikdama metinį Direktyvos 2009/73/EB 5 straipsnyje nurodytų ataskaitų ir informacijos, susijusios su tos direktyvos 11 straipsnio ir 52 straipsnio 1 dalies įgyvendinimu, bei informacijos, kai ji tampa prieinama, pateikiamos rizikos vertinime ir prevenciniuose veiksmy planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose, kurie bus parengti pagal šį reglamentą, vertinimą.

Ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 3 d. Komisija remdamasi 4 straipsnio 6 dalyje nurodyta ataskaita ir pasikonsultavusi su Dujų koordinavimo grupe:

- a) padaro išvadas dėl galimų priemonių, kurios Sąjungos lygiu pagerintų dujų tiekimo saugumą, įvertina galimybes atlikti rizikos vertinimus ir parengti prevencinius veiksmy planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus Sąjungos lygiu ir Europos Parlamentui bei Tarybai pateikia ataskaitą dėl šio reglamento įgyvendinimo, įskaitant, *inter alia*, pažangą, padarytą rinkos jungčių srityje; ir
- b) pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl valstybių narių prevencinių veiksmy planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų bendro nuoseklumo ir to, kaip jais prisidedama prie solidarumo ir pasiruošimo vadovaujantis Sąjungos požiūriu.

Prireikus, į ataskaitą įtraukiamos rekomendacijos, kaip patobulinti šį reglamentą.

15 straipsnis

Panaikinimas

Nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su Direktyvos 2004/67/EB perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminais, ta direktyva panaikinama nuo 2010 m. gruodžio 2 d., išskyrus jos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis, kurios taikomos iki atitinkama valstybė narė nustatys saugomus vartotojus pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalį ir gamtinių dujų įmones pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2010 m. spalio 20 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Nepaisant šio straipsnio pirmos pastraipos, Direktyvos 2004/67/EB 4 straipsnio 1 ir 2 dalys nebetaikomos nuo 2012 m. birželio 3 d.

16 straipsnis

Nukrypti leidžianti nuostata

Šis reglamentas netaikomas Maltai ir Kiprui iki jų atitinkamose teritorijose netiekiamos dujos. Maltai ir Kiprui 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte, 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 5 dalyje, 6 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 5 dalyje, 8 straipsnio 1 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnio 6 dalies a ir b punktuose numatyti terminai taikomi taip:

- a) 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto, 3 straipsnio 2 dalies, 9 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio 6 dalies a ir b punktų atžvilgiu: 12 mėnesių;
- b) 4 straipsnio 2 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies atžvilgiu: 18 mėnesių;
- c) 4 straipsnio 5 dalies atžvilgiu: 24 mėnesiai;
- d) 6 straipsnio 5 dalies atžvilgiu: 36 mėnesiai;
- e) 6 straipsnio 1 dalies atžvilgiu: 48 mėnesiai;

nuo tos dienos, kai atitinkamai jų teritorijoje pirmą kartą pradėdama tiekti dujas.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

6 straipsnio 8 dalis, 10 straipsnio 4 dalies pirmas sakiny, 10 straipsnio 7 dalies c punktas ir 11 straipsnio 5 dalies c punktas taikomi nuo 2011 m. kovo 3 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
O. CHASTEL

I PRIEDAS

N-1 FORMULĖS APSKAIČIAVIMAS

1. N-1 formulės apibrėžtis

N-1 formulė apibūdina dujų infrastruktūros techninį pajėgumą patenkinti bendrą dujų poreikį nustatytoje formulės taikymo teritorijoje, kai sutrinka vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimas išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų.

Dujų infrastruktūra apima dujų perdavimo tinklą, įskaitant jungiamuosius vamzdinius, gavybos įrenginius, SGD ir laikymo įrenginius nustatytoje formulės taikymo teritorijoje.

Sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui, visos likusios turimos dujų infrastruktūros techniniai pajėgumai ⁽¹⁾ turėtų atitikti bent visai nustatyta formulės taikymo teritorijai dienai reikalingo dujų kiekio sumą išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri, pagal statistinę tikimybę, pasitaiko kartą per 20 metų.

Toliau nurodytu būdu apskaičiuota N-1 formulės reikšmė turėtų būti lygi bent 100 %.

2. N-1 formulės apskaičiavimo metodas

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. N-1 formulės parametrų apibrėžtys:

Nustatyta formulės taikymo teritorija – tai geografinė vietovė, kuriai apskaičiuojama N-1 formulė ir kurią nustato kompetentinga institucija.

Poreikio valdymo priemonių apibrėžtis

D_{max} – visos nustatyta formulės taikymo teritorijai dienai reikalingas dujų kiekis (mln. m³ per dieną) išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų.

Tiekimo valdymo priemonių apibrėžtys

EP_m – kitų dujų įleidimo taškų, nei gavybos, SGD įrenginių ir saugyklų, kuriems taikomi formulės kintamieji P_m , S_m ir LNG_m , techniniai pajėgumai (mln. m³ per dieną), t. y. visų sienos dujų įleidimo taškų, galinčių tiekti dujas nustatyta formulės taikymo teritorijai, techninių pajėgumų, suma;

P_m – didžiausias gavybos techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių dujų, kurios gali būti tiekiamos į įleidimo taškus, gavybos įrenginių didžiausių techninių gavybos pajėgumų per dieną suma;

S_m – didžiausias saugyklų techninis išleidimo pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. dujų, kurios gali būti tiekiamos į įleidimo taškus, priėmimo iš visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių saugyklų didžiausių techninių pajėgumų per dieną suma, atsižvelgiant į saugyklų fizines savybes;

LNG_m – didžiausias SGD įrenginių techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių SGD įrenginių didžiausių techninių dujų perdavimo pajėgumų per dieną suma, atsižvelgiant į tokius svarbius veiksnius kaip SGD priėmimas, papildomų paslaugų teikimas, laikinas laikymas ir pakartotinas SGD dujinimas, taip pat techninis pajėgumas perduoti dujas sistemai;

I_m – vienos didžiausios dujų infrastruktūros, turinčios didžiausią pajėgumą tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje, techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną). Kai keletas dujų infrastruktūrų yra sujungtos į bendrą gavybos proceso ar perdavimo ir skirstymo sistemą ir jos negali veikti atskirai, jos laikomos viena atskira dujų infrastruktūra.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 2 straipsnio 1 dalies 18 punktą: „techniniai pajėgumai“ – tai didžiausi nuolatiniai pajėgumai, kuriuos perdavimo sistemos operatorius gali siūlyti tinklo naudotojams atsižvelgdamas į sistemos vientisumą ir perdavimo tinklo eksploatacijos reikalavimus.

4. N-1 formulės nustatymas naudojant poreikio valdymo priemones

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Poreikio valdymo priemonių apibrėžtis

$D_{eff} - D_{max}$ dalis (mln. m³ per dieną), kurią tiekimo sutrikimo atveju galima pakankamai ir laiku patenkinti taikant atitinkamas rinka grindžiamas dujų poreikio valdymo priemones pagal 5 straipsnio 1 dalies b punkto ir 6 straipsnio 2 dalies nuostatas.

5. N-1 formulės nustatymas regioniniu lygiu

3 punkte nurodyta formulės taikymo teritorija prireikus padidinama iki atitinkamo regioninio lygio, kurį nustato atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos. N-1 formulės apskaičiavimui regioniniu lygiu naudojama viena didžiausia bendro intereso dujų infrastruktūra. Viena didžiausia regiono bendro intereso dujų infrastruktūra yra didžiausia regiono dujų infrastruktūra, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedama prie dujų tiekimo į šio regiono valstybes nares, ir ji nustatoma bendrame prevenciniame veiksnių plane.

Vietoje nacionalinio lygio N-1 apskaičiavimo regioninio lygio N-1 apskaičiavimą galima nustatyti tik jei bendrame rizikos vertinime nurodoma, kad bendro intereso viena didžiausia dujų infrastruktūra yra labai svarbi dujų tiekimui į visas susijusias valstybes nares.

II PRIEDAS

RINKA GRINDŽIAMŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentinga institucija atsižvelgia į šiame priede pateikiamą pavyzdinį neišsamų priemonių sąrašą. Kompetentinga institucija, rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus, tinkamai atsižvelgia į priemonių poveikį aplinkai ir kiek įmanoma pirmenybę teikia toms priemonėms, kurios sukelia mažiausią poveikį aplinkai, atsižvelgdama į tiekimo saugumo aspektus.

Tiekimo valdymo priemonės:

- lankstesnė gavyba,
- lankstesnis importas,
- paprastesnė dujų, gaunamų iš atsinaujinančios energijos šaltinių, įjungimo į dujų tinklų infrastruktūrą tvarka,
- komercinis dujų laikymas – priėmimo pajėgumas ir laikomų dujų kiekis,
- SGD terminalo pajėgumas ir didžiausias išleidimo pajėgumas,
- dujų tiekimo šaltinių ir dujų maršrutų įvairinimas,
- srautai priešinga kryptimi,
- perdavimo sistemos operatorių vykdomas koordinuotas transportavimas,
- ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių naudojimas,
- investicijos į infrastruktūrą, įskaitant investicijas į transportavimo abiem kryptimis pajėgumą,
- dujų tiekimo saugumo užtikrinimo susitarimai.

Poreikio valdymo priemonės:

- pertraukiamųjų pajėgumų sutarčių naudojimas,
 - galimybės pakeisti kurą, įskaitant alternatyvaus kuro šaltinių atsargų naudojimą pramonės įrenginiuose ir elektrinėse,
 - savanoriškas nuolatinių pajėgumų atsisakymas,
 - didesnis efektyvumas,
 - didesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas.
-

III PRIEDAS

NE RINKA GRINDŽIAMŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentinga institucija apsvarsto galimybę taikyti toliau nurodytas priemones tik susidarius ekstremaliai situacijai ir atsižvelgia į šį pavyzdinį ir neišsamų priemonių sąrašą:

Tiekimo valdymo priemonės:

- strateginių dujų atsargų naudojimas,
- privalomas alternatyvaus kuro atsargų naudojimas (pvz., laikantis 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvos 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas ⁽¹⁾),
- privalomas elektros energijos, pagamintos naudojant kitus šaltinius nei dujos, naudojimas,
- privalomas gavybos lygio padidinimas,
- privalomas priėmimas iš saugyklų.

Poreikio valdymo priemonės:

- įvairūs poreikio privalomo mažinimo etapai, įskaitant šiuos:
 - privalomas kuro pakeitimas,
 - privalomas pertraukiamųjų pajėgumų sutarčių naudojimas, kai jos nevisapusiškai išnaudojamos kaip rinkos priemonių dalis,
 - privalomas nuolatinių pajėgumų atsisakymas.

⁽¹⁾ OL L 265, 2009 10 9, p. 9.

IV PRIEDAS

REGIONINIS BENDRADARBIAVIMAS

Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsniu ir, kaip pabrėžiama Direktyvos 2009/73/EB 6 straipsnyje bei Reglamento (EB) Nr. 715/2009 12 straipsnyje, regioninis bendradarbiavimas yra solidarumo principo išraiška bei pagrindinė šio reglamento idėja. Regioninis bendradarbiavimas yra būtinas atliekant rizikos vertinimą (9 straipsnis), rengiant prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus (4, 5 ir 10 straipsniai), apibrėžiant infrastruktūros bei tiekimo standartus (6 ir 8 straipsniai) bei tvirtinant nuostatas dėl Sąjungos ir regioninių reagavimo į ekstremalias situacijas priemonių (11 straipsnis).

Pagal šį reglamentą regioninis bendradarbiavimas grindžiamas egzistuojančiu regioniniu bendradarbiavimu, kuris jungia gamtinių dujų įmones, valstybes nares ir nacionalines reguliavimo institucijas, siekiant, *inter alia*, stiprinti tiekimo saugumą ir energijos vidaus rinkos integraciją, pavyzdžiui trijų regioninių dujų rinkų pagrindu sukurta Regioninė dujų iniciatyva, Dujų platforma, Baltijos valstybių energijos rinkos ir jungčių plano Aukšto lygio grupė ir Energijos bendrijos tiekimo saugumo koordinavimo grupė. Vis dėlto, konkretūs tiekimo saugumo reikalavimai gali paskatinti kurti naujas bendradarbiavimo formas, o esamos bendradarbiavimo formos turės būti pakoreguotos siekiant užtikrinti kiek įmanoma didesnę veiksmingumą.

Atsižvelgiant į tai, kad rinkos yra vis labiau tarpusavyje sujungtos ir priklausomos, ir į tai, kad baigiama kurti dujų vidaus rinka, bendradarbiaujant toliau išvardytoms valstybėms, kurių sąrašas pateiktas kaip pavyzdys ir nėra išsamus, gali būti sustiprintas jų atskiras bei bendras dujų tiekimo saugumas. Šios valstybės yra:

- Lenkija ir trys Baltijos valstybės (Estija, Latvija ir Lietuva),
- Iberijos pusiasalio valstybės (Ispanija ir Portugalija) ir Prancūzija,
- Airija ir Jungtinė Karalystė,
- Bulgarija, Graikija ir Rumunija,
- Danija ir Švedija,
- Slovėnija, Italija, Austrija, Vengrija ir Rumunija,
- Lenkija ir Vokietija,
- Prancūzija, Vokietija, Belgija, Nyderlandai ir Liuksemburgas,
- Vokietija, Čekija ir Slovakija,
- kitos valstybės.

Prireikus ir kai tai yra tinkama, siekiant pagerinti jungiamuosius vamzdynus, valstybių narių regioninis bendradarbiavimas gali būti praplėstas siekiant stiprinti bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, ypač dujų salų atveju. Valstybės narės taip pat gali dalyvauti įvairiose bendradarbiavimo grupėse.